

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

Aktivni izvozniki v težavah

Ob pregledu gospodarskih gibanj na Gorenjskem se je pokazalo, da so aktivni izvozniki v vedno večjih težavah. Direktor tržiškega Peka Franc Grašič pravi, da izvozno pasivni ne bi smeli imeti odločilnega vpliva.

stran 3

Spet štiri velike akcije

Do praznika bodo v Predvoru prenovili tudi fasado kulturnega doma. Razen štirih akcij so imeli v programu za letos tudi gradnjo prizidka, namenjenega za zbiralnico mleka. Vendar jim to letos ne bo uspelo.

stran 4

Napravili bodo posnetek ekoloških razmer

Dve ekološki nesreči — semiški PCB in razlitje petroleja v Stegnah — sta bili povod, da so v Iskri namenili večjo pozornost varstvu okolja.

stran 7

V osmih letih štiristo jadralnih letal

Od krstnega poleta prvega Elanovega letala 3. februarja 1979. leta so 355 letal prodali v petnajst držav, druge pa so pokupili domači klubi in premožni posamezniki.

stran 8

Krompir, prevelik za v lonec

Pri Kočarju v Kladjah se boje, da preobilnega krompirja ne bodo mogli prodati. Najdebelejši krompirji tehtajo namreč tudi okrog kilograma.

stran 9

Otroški zdravniki o travmah

Jesenice, 27. septembra — Pediatrična sekcija slovenskega zdravniškega društva iz gorenjskega zdravniškega društva in služba za varstvo otrok šolske mladine sestavljene organizacije Gorenjski zdravstveni center sta na Jesenicah pripravili strokovni sestanek na temo o travmah pri najmlajših bolnikih. 130 pediatrov iz vse Slovenije si je ogledalo jeseniško bolnico, nato pa so po kratkem kulturnem programu spregovorili o otroški rehabilitaciji.

«Namen takih sestankov, ki jih slovenski pediatri organiziramo petkrat ali šestkrat na leto, je znan: pediatri obravnavamo posamezne teme, ki so tedaj najaktualnejše,» je dejal primarij dr. Stefan Plut. «Tokrat smo se pogovarjali o vzrokih za različne bolezenske motnje po hudih operacijskih posegih pri otrocih. Izkazalo se je, da je bila tema primerna za vse slovenske pediatre. Na sestanku smo se med drugim odločili za ustanovitev posebne komisije, ki se bo ukvarjala z vzroki za travme pri otrocih.»

D. S.

Mesec mladih občine Škofja Loka se je imenovala petkova prireditev na Mestnem trgu, ki jo je, žal, nekoliko zmotil dež. O njej lahko preberete več na 9. strani.

Najboljši zbiralci starega papirja

Jesenice, 29. septembra — Včeraj je bila v osnovni šoli Tone Čufar na Jesenicah slovesnost, na kateri je Slovenijapapir podelil priznanja in nagrade najboljšim slovenskim zbiralcem papirja v lanskem letu. Ze drugič so se najboljše odrezali učenci osnovne šole Tone Čufar Jesenice. Zbrali so 82 ton in pol starega papirja, drugi so bili učenci osnovne šole Prežihov Voranc z Jesenic, ki so zbrali 66 ton, tretja pa je osnovna šola na Vrhniki, kjer so zbrali 63 ton. Slovenijapapir je v tej skupini nagradil osem osnovnih šol, nato pa še šole, ki so bile najboljše pri zbiranju glede na število učencev. Med gorenjskimi šolami so bili med zelo pridnimi učenci osnovne šole Tomaž Linhart iz Radovljice, ki so zbrali 47 ton. Med distriktalnimi šolami, ki imajo manj kot 200 učencev, pa so se po količini papirja na učenca dobro odrezali učenci osnovne šole v Podbrezjah.

D. S.

Podražitev in zimska sezona

Dvakrat dražja elektrika

1. oktobra bodo začele veljati zimske, 50 odstotkov višje tarife zaračunavanja kilovatnih ur električne energije. Delavski svet slovenskega elektrogospodarstva pa se je odločil še za 39,5-odstotno podražitev elektrike s 1. oktobrom. Električna bo torej dvakrat dražja, vendar le v Sloveniji, saj so drugod po Jugoslaviji podražitev odložili na 1. november.

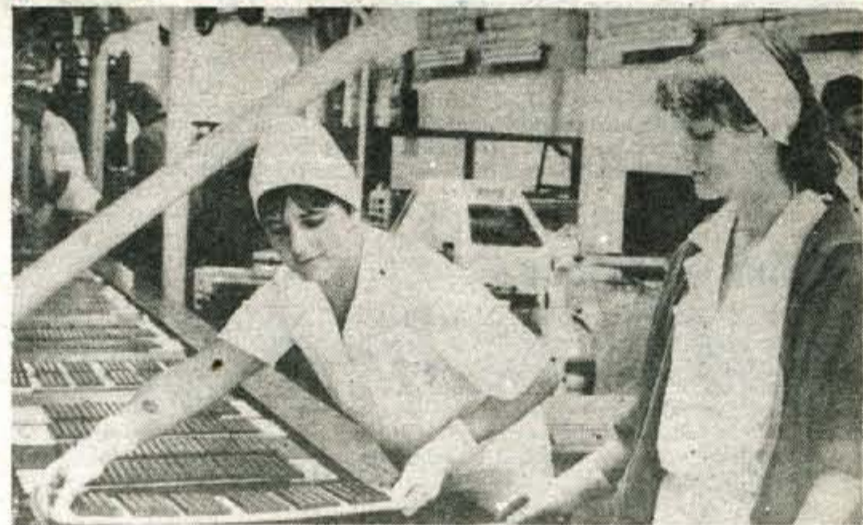
Po priporočilu zveznega izvršnega sveta naj bi elektriko podražili šele 1. novembra in tako ublažili pritisk na življenjski standard. V slovenskem elektrogospodarstvu pa so se odločili za 1. oktober. Otepajo se s hudimi denarnimi težavami, z enomesečno odložitvijo podražitve pa bi izgubili 7 milijard dinarjev in tako podvojili letošnjo izgubo. Zadnjo besedo naj bi do srede, 1. oktobra, še rekli na posvetu s slovenskim izvršnim svetom, vendar je težko verjeti, da bo podražitev odložena.

Gospodinjstva bodo po nastopu zimske tarife in po 39,5-odstotni podražitvi

od 1. oktobra dalje morala plačevati za kilovatno uro električne energije pri enotarifnem merjenju po 31,71 dinarja, pri dvotarifnem merjenju pa 39,66 dinarja za kilovatno uro višje dnevne tarife (dnevni tok) in 19,38 dinarjev za nižjo (nočni tok).

Torej bomo v Sloveniji od 1. oktobra dalje plačevali najdražjo elektriko v državi. Če seštejemo 50 odstotkov višjo zimsko tarifo in 39,5-odstotno povečanje cene, pa je podražitev kar 109,6-odstotna.

Zaradi premaknitve ure pa bodo od ponedeljka dalje (nedelje ne štejemo, ker je ves dan nižja tarifa) dražje kilovatne ure (dnevni tok) med 7. in 13. uro in med 16. in 22. uro, cenejše pa med 13. in 16. in med 22. in 7. uro.

Lesce, 27. septembra — V Žitovi temeljni organizaciji Triglav-Gorenjka Lesce so v treh letih posodobili proizvodnjo čokolade in mehkega peciva in jo preselili v nove prostore. Z današnjo slovesnostjo ob odprtju obnovljene tovarne so proslavili tudi jubilejev: 65-letnico izdelovanja čokolade na Gorenjskem, 20-letnico pekarnice in 15-letnico proizvodnje mehkega peciva. (Več na 3. strani) — cz, foto: F. Perdan

Poračun osebnih dohodkov

Metodologija — to je zdaj vprašanje

Kranj — V jeseniški občini zaposlenim v družbenih dejavnostih že nekaj mesecev poračunavajo osebne dohodke, usklajene s tistimi v gospodarstvu, medtem ko v drugih občinah vedo le, da bodo usklajevali. Ne vedo pa, kako.

Če bodo v družbenih dejavnostih na Gorenjskem do konca tega leta »sincerali«, po kateri metodologiji bodo osebne dohodke zaposlenih usklajali s tistimi v gospodarstvu, se utegne zgoditi nekaj, kar nikomur ne bi bilo ljubilo: osebni dohodki s poračunom za leto 1986, izplačani ob koncu leta, bodo povsem po nepotrebnem — pač zaradi »obsežnosti« — dvigali temperaturo tam, kjer poračunov pač ni.

V Sloveniji je namreč dogovorjeno — pa v republiških in tudi občinskih planskih dokumentih za to leto zapisano — da se osebni dohodki v družbenih dejavnostih uskladijo do konca tega leta z osebni dohodki v gospodarstvu. Denar za poračun torej je, morda se bo malce zapletlo le v kateri od občin, kot na primer v Škofji Loki, kjer sredstev v te namene niso predvideli. Vendar pa je, kot kaže, hujši problem način za izplačilo. Na Gorenjskem si zdravstvo namreč že nekaj mesecev prizadeva, da bi poračunali osebne dohodke po enotni metodologiji. Želja je razumljiva, saj ne bi bilo prav, če bi v vsaki občini obračunavali po drugačnem vzorcu, kar bi še posebej otežilo delo finančnim delavcem regijskih zdravstvenih institucij od bolnišnic dalje.

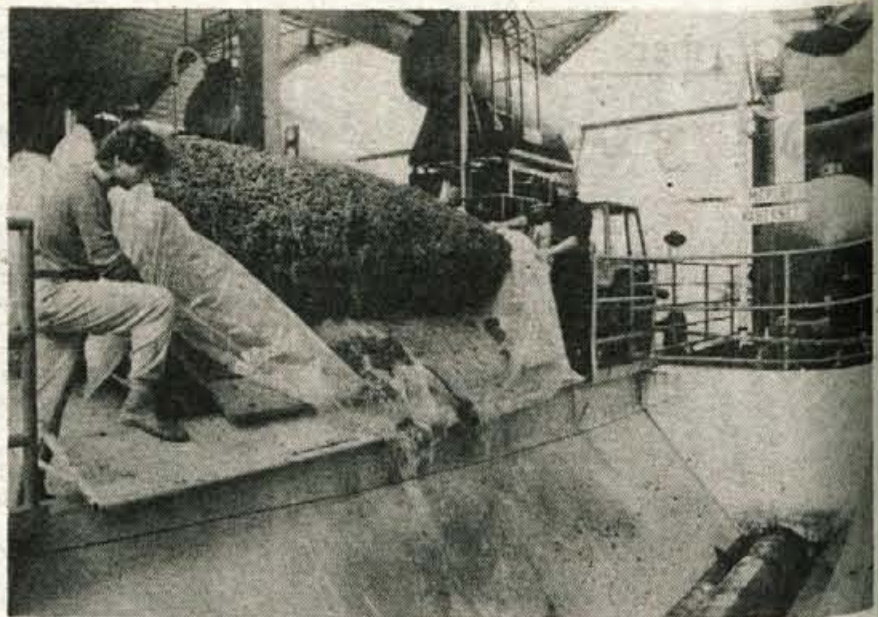
Vendar strokovne službe interesnih dejavnosti, kjer bi se o tem morali dogovoriti, problema ne puščajo ob strani. V jeseniški občini so ugotovili, da predlagani republiški vzorec poračuna ne ustreza. Našli so svojega in — ne da bi se obotavljali — po njem že od polletja poračunavajo to, kar delavcem družbenih dejavnosti letos pripada. V tem primeru ne velja, da dobri vzgledi vlečejo. Morda gre že za prislovično gorenjsko »enotnost«. Očitno pa so zaposleni v družbenih dejavnostih vedno udarjeni dvakrat; takrat, ko se družbi zazdi, da morajo imeti nižje osebne dohodke, in tudi takrat, ko hoče družba to napako popravljati.

L. M.

Kranj — S svečano otvoritvijo in predvajanjem prvih šestih filmov v uradni festivalski konkurenci se je sinoči v dvorani kina Center začel 11. mednarodni festival športnih in turističnih filmov. V dvajsetih letih obstoja festivala si je kranjska prireditev v svetu ustvarila lep sloves, o čemer pričra prav gotovo tudi tako veliko število letos prijavljenih filmov — kar 133 iz 26 dežel. O tem, da si je kranjski festival v množici podobnih prireditev v svetu vendarle izboril svoj sloves in postaja vse popularnejši, je govoril tudi slavnostni govornik Vladimir Kavčič, predsednik republiškega komiteja za kulturo. Do sobote, ko bodo znani tudi dobitniki zlatega, srebrnega in bronastega Triglava — festivalskih nagrad, se bo zvrstilo 58 športnih in turističnih filmov. — Na sliki: prizor iz italijanskega filma Mont Blanc pred 200 leti

Tudi letos kvalitetna vina iz Goriških Brd

V vinski kleti so opremljeni z najmodernejšimi stiskalnicami, tako da lahko vse odkupljeno grozdje stisnejo še isti dan.

Odkupna postaja je zelo moderna, saj v enem dnevu prevzamejo tudi do 100 vagonov vina. Opremljena je z elektronskimi napravami, s pomočjo katerih kmet takoj po oddaji grozdja izve, koliko denarja bo dobil.

LETOŠNJA NOVOST – VINO SAUVIGNON

Goriška Brda, dežela zelenih gričev, se razprostirajo med rekama Sočo in Idrijco ter med Sabotinom in Krminsko goro. To področje se imenuje tudi sončna Brda. Velikega pomena za razvoj briškega gospodarstva je 185 tisoč hl velika vinska klet za družbeno in celotno zadružno proizvodnjo grozdja, pridelano na 2000 ha vinogradniških površin. Zadruga Goriška Brda pa upravlja še z 280 ha sadovnjakov, hlevom s 500 stojišči, več odkupnimi skladišči, trgovinami za prodajo repromateriala in zaščitnih sredstev ter kmetijsko mehanizacijo.

Goriška Brda imajo zelo ugodno mediteransko podnebje in primerno sestavo tal, kar daje odlično kvaliteto proizvoda in dober poslovni uspeh.

Čprav so bili briški proizvođači poznani in cenjeni že več stoletij, niso nikdar dosegli takšne kvalitete in priznanja kot sedaj, kar velja predvsem za briško vino.

Zadruga Goriška Brda proizvaja v glavnem bela vina, med katerimi je najbolj cenjena in poznana sorta zlata rebula. Druge bele sorte so še tokaj, beli pinot in novost – sauvignon. To trto so gojili v Bržih že pred 90. leti, vendar so jo iz neznanih razlogov prenehali. Zdaj jo že spet gojijo pet let in šele letos je dobila »zeleno luč«, za prodajo. Med rdečimi sortami prevladujeta merlot in cabernet. Celotno proizvodnjo prodajajo v litrskih in buteljčnih steklenicah kot kakovostno in vrhunsko vino. Večino proizvodnje prodajo doma, vedno

Enolog v vinski kleti Tomo Sirk pravi, da ga je zaradi dolgotrajne suše skrbelo za letošnjo letino. Sedaj, ko je večina grozdja že obrana, je z letino zelo zadovoljen.

Član zadruga Goriška Brda, Alojz Markočič, je z letošnjo letino zelo zadovoljen. Zaradi visoke sladkorne stopnje bo prejel tudi več denarja, kar mu omogoča nadaljnjo modernizacijo strojev in posodobitev vinogradov.

uspešnejši pa so tudi na tujih tržiščih. V Ljubljani in Beogradu imajo tudi svoja predstavništva s skladišči.

Z izvozom dosegajo lepe uspehe. Izvažajo v Zahodno Nemčijo, Avstrijo, ZDA, Italijo in Belgijo. Za kvalitetna briška vina pa se zanimajo tudi že v Kanadi, na Japonskem in drugod. Značilnost za kmetijsko zadrugo Goriška Brda je, da se je vse od ustanovitve leta 1948 pa do danes dobro razvijala. Visoka stopnja tehnološkega razvoja in dobro zasnovani dohodkovni odnosi med zadrugo in združenimi kmeti ter dolgoročna povezanost navzven jim zagotavlja stabilnejši in perspektivnejši ekonomski položaj. Zaradi dobre samoupravne organiziranosti se stalno povečuje socialna varnost združenih kmetov in

članov kolektiva, ki imajo zaradi tega zaupanje v zadrugo. Zaradi združuje 1450 članov, ki z vso odgovornostjo uspešno sodelujejo v celotnem proizvodnem programu.

Za svoje delo so dobili že številna odlikovanja in priznanja. Na letošnjem sejmu VINO 86 v Ljubljani so prejeli 3 velike zlate, 4 zlate in 4 srebrne medalje. Leta 1982 je bila OZD Goriška Brda nagrajena od mednarodne organizacije za oceno kvalitete »San Fortunat« z nazivom HIŠA KVALITETE. Na podlagi tega naziva pa je ista organizacija v letošnjem letu podelila največje priznanje GRAND PRIX za vino sorte merlot. To priznanje je vsekakor dokaz, da se trudijo za čim boljše kvaliteto svojih vin, istočasno pa je velika spodbuda za nadaljnje delo.

Trideset let UKO Kropa

Poznani doma in v tujini

Kropa, septembra — Trideset let ni tako dolga doba. Za majhno delovno organizacijo, kot je Umetno kovinska obrt UKO Kropa, pa je vsekakor pomembna. Z lastnim delom, trudom in izdelki so postali dobro poznani doma in v tujini.

Umetno kovinska obrt Kropa je poznana po lepih izdelkih iz umetnega kovaštva. V stanovanjih ljubiteljev umetnosti so namreč njihovi izdelki že lep čas nepogrešljivi. Poleg izdelkov umetnega kovaštva pa UKO Kropa izdeluje, seveda po naročilu, tudi zelo natančne poštnice in bančne žige. V zadnjem času delajo tudi sekirice za odkazovanje lesa. Sicer pa jim prav nobenih težav ne delajo zelo natančni (precizni) graverski izdelki. Pri tem naj še posebej omenimo tako imenovane cizelske izdelke, upodobljene po raznih folklornih, ornamentičnih in drugih podobah na bakru ali drugi kovini.

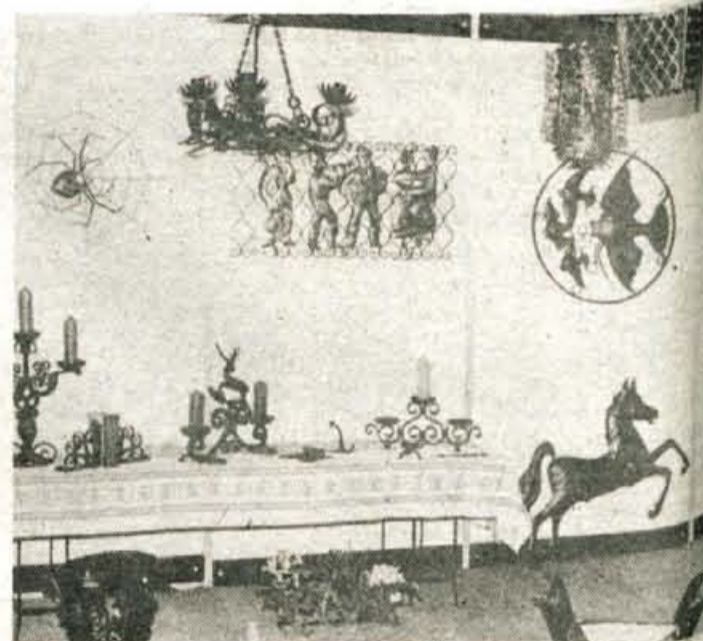
Tradicija kovaštva v Kropi je že precej stara. Prišlek to najlepše opazi, ko pogleda po gorenjskih hišah v Kropi, ki jih krasijo križi in mreže. Značilne so tudi posebne ključavnice in podobni izdelki, ki so jih poleg žebeljev nekdanje izdelovali v Kropi. Sicer pa prava umetna kovinska obrt v Kropi sega v leto 1936. Tako danes umetno kovaštvo slavi tudi 50-letnico začetka izdelovanja umetno kovanih izdelkov. Takrat, pred 50 leti, je namreč pod vodstvom ravnatelja žebeljarske zadruga Jožeta Gašperšiča v Kropi začela s poukom umetne kovaške obrti tudi šola za to dejavnost.

1956. leta pa se je osamosvojila in v Kropi ustanovila samostojno organizacijo dela za to dejavnost. Za majhen, danes 45-članski kolektiv, je bila to takrat nedvomno velika odgovornost za delo in sredstva. Prav gotovo je bila tovarna vijakov Plamen v Kropi tista, ki je omogočila zasnove za razvoj umetne kovaške obrti.

V 30 letih dela in obstoja v Umetni kovinski obrti v Kropi niso bistveno spremenili načina dela. Sodelovanje s Plamenom jim pomeni še sedaj dobro oporo za razvoj in nadaljevanje te lepe obrti. Nekateri delovne postopke so sicer posodobili,

vendar pa je praviloma veliko izdelkov takšnih, da pravzaprav pomenijo-unikat.

V Umetni kovinski obrti v Kropi že nekaj časa ugotavljajo, da sta razvoj in nadaljevanje tradicije v njihovi delovni organizaciji ogrožena. Glavni vzrok so kadri. Mladi se danes neradi odločajo za fizične poklice. Kovaški poklic pa to vsekakor je. Zato težko navdušijo mlade, težko dobijo učence za to lepo obrt. Po drugi strani pa je tudi res, da usmerjeno izobraževanje ni najbolj naklonjeno poklicem, ki terjajo veliko delovne prakse med učenjem in hkrati poudarjajo fizično delo za

Kolektiv UKO Kropa redno sodeluje tudi na različnih domačih in tujih sejmih prireditvah. Povsod se zanimajo za njihove izdelke in jih občudujejo.

usposobljenost. Starejše kovače v UKO, ki kujejo že prek 30 let, zato skrbi, kdo bo nadaljeval njihovo delo. Resno velja razmisliti o kadrih in ustreznem izobraževanju za to področje.

Za delovni kolektiv velja, da se nenehno na vse načine prizadeva, da bi pridobil mlade in jih navdušil za ta lep poklic.

Ta majhen delovni kolektiv je v tridesetih letih vedno znal delati in gospodariti. To dokazujejo poslovni rezultati. Vedno so imeli dovolj moči, znanja in tudi denarja tako za obstoj kot za razvoj. Najlepši dokaz za to so njihovi izdelki, ki so cenjeni doma in v svetu. Ugotavljajo pa tudi, da dobivajo vedno več naročil, ki jim prav zaradi pomanjkanja novih moči in delavcev niso vedno kos.

Da so njihovi izdelki res poznani in občudovani doma in v svetu, še tale podatek. V Kropi imajo razen proizvodnih prostorov tudi svoj razstveni oziroma prodajni prostor. Obiska v tem prostoru je vedno več. Niso redki, ki pridejo v Jugoslavijo na dopust iz tujine in se potem oglasijo še v Kropi. Saj je njihov razstveni oziroma prodajni prostor, ki je odprt vsak delavnik od 8. do 14. ure, ob sobotah pa od 9. do 12. ure, res prava paša za oči, za ljubitelje in poznavalce tovrstne domače umetne obrti.

Pred 30 leti je bila ustanovljena delovna organizacija Umetno kovinska obrt v Kropi

Njihov razstveni oziroma prodajni prostor v Kropi je res prava paša za oči.

alples industrija pohištva
Železniki, tel. 064/67 - 121

ŽELITE SODOBNO IN LEPO
POHIŠTVO?
ŽELITE SESTAVLJIVO
POHIŠTVO ZA OPREMO
VSEH BIVALNIH
PROSTOROV?

sistem

sistem

TRIGLAV
in KOSOVNI PROGRAM
vam nudimo v SALONU POHIŠTVA v Železnikih
POD UGODNIMI POGOJI:

- 4 - mesečni brezobrestni kredit za nakup v oktobru
- nasvete arhitekta
- brezplačna dostava in montaža na domu
- že ob nakupu se dogovorimo za točen datum dostave in montaže

MESEC OKTOBER - MESEC VARČEVANJA
VARČUJETE Z NAKUPOM V ALPLESU

MERCATOR - ŽIVILSKA INDUSTRIJA KAMNIK

OZIMNICA
**V VSEH DOBRO ZALOŽENIH TRGOVINAH
od konec septembra dalje**
VELIKA OZIMNICA
12 kozarcev á 720 ml - 4.100,- din

Kumarice	2 kom	Rdeča pesa	2 kom
Paprika paradajz	2 kom	Kislo zelje	1 kom
Paprika fileti	1 kom	Ajvar	1 kom
Mešana solata	2 kom	Gorčica 370 ml	1 kom

MALA OZIMNICA
6 kozarcev á 720 ml - 2.050,- din

Kumarice	1 kom	Mešana solata	1 kom
Paprika paradajz	1 kom	Rdeča pesa	1 kom
Paprika fileti	1 kom	Kislo zelje	1 kom

PAKETI 6 kozarcev á 720 ml
PAPRIKA - fileti 3 kom - 2.100,- din
paradajz 3 kom
RDEČA PESA 6 kom - 1.700,- din
MEŠANA SOLATA 6 kom - 1.890,- din
KOMPOTI - slivov 2 kom - 2.100,- din
breskov 1 kom
hruškov 1 kom
višnjev 2 kom

PO VAŠEM OKUSU V STEKLENIH KOZARCIH PASTERIZIRANO TRAJNOST ZAJAMČENA

**za vaše
vsakdanje
udobje**
**za službo, vožnjo in sprehode
čevlji iz športnega programa**